

Powiat Suwalski

Reforma o istotnym dla Polski znaczeniu z dniem 1 stycznia 1999 wprowadziła nowy trójstopniowy podział administracyjny kraju. W wyniku czego przywrócono szczebel samorządowy na poziomie powiatowym i utworzony zostaje Powiat Suwalski, który dzieli się administracyjnie na 9 gmin wiejskich (Bakałarzewo, Filipów, Jeleniewo, Przerośl, Raczki, Rutka - Tartak, Suwałki, Szypliszki i Wiżajny), a siedzibą powiatu zostaje miasto Suwałki. Graniczy bezpośrednio z Litwą. Posiada rozbudowaną sieć połączeń komunikacyjnych z tym krajem. Od wschodu graniczy z powiatem sejneńskim, od południa z augustowskim, a od zachodu z oleckim i gołdapskim.

Dane podstawowe:

Liczba mieszkańców: 35,6 tys.

Powierzchnia: 1307 km²

Starosta: Szczepan Ołdakowski

□

Przewodniczący Rady: Sławomir Małachowski

Liczba radnych: 15

Radni:

1. Bezdziecka Wiesława
2. Biłda Stefan
3. Borkowski Ryszard
4. Chlebus Andrzej
5. Kleszczewski Zbigniew
6. Kowalewski Witold
7. Łanczkowski Andrzej
8. Łuniewski Artur
9. Małachowski Sławomir
10. Ołdakowski Szczepan
11. Szczępek Mariola
12. Szwengier Stanisław
13. Truchan Anna
14. Urynowicz Kazimierz
15. Walicki Czesław

Adres urzędu:

Starostwo Powiatowe w Suwałkach

ul. Świerkowa 60

16-400 Suwałki

tel. (087) 565 92 00 (centrala)

fax. (087) 566 47 18

sekretariat@powiat.suwalski.pl

bok@powiat.suwalski.pl

www.powiat.suwalski.pl

Biblioteka:

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

ul. Emilii Plater 33A

16-400 Suwałki

tel./fax (087) 565 62 46

e-mail: sekretariat@bpsuwalki.neostrada.pl

Wenikowska Agnieszka

współpraca zagraniczna:

- Niemcy – powiat Müritz
- Białoruś – Rejon Grodzieński
- Litwa – Rejon Kalvarija
- Litwa - Rejon Šakiai

Dolina Rospudy, fot. Z. Chojęta

Osiągnięcia w postaci realizacji projektów:

1) *Tydzień Polsko-Niemiecki w Euroregionie Niemen – partnerstwo europejskie” (Phare, 2002-2003)*

Projekt realizowany na przełomie lat 2002/2003, dotacja w wysokości 10.061 euro. Partnerzy projektu niemiecki Powiat Müritz i litewski samorząd Łoździeje.

Projekt miał na celu realizację poniższych celów:

- cel 1 - Współpraca samorządowa dla wzmocnienia potencjału gospodarczego i intelektualnego obszarów peryferyjnych, korzystanie z doświadczeń regionu kraju członkowskiego UE (organizacja Tygodnia Polsko-Niemieckiego 9-14.IX.2002- wizyta delegacji niemieckiej w Powiecie Suwalskim – specjaliści różnych dziedzin życia społecznego reprezentacja

roznych dziedzin życia społecznego, reprezentacja samorządów, młodzież- ok.80 os.)

- cel 2 - Poprawa przepływu informacji i komunikacji między regionami bałtyckimi i umiejętności administracji samorządowej (uruchomienie strony internetowej Powiatu dokumentującej współpracę partnerskich powiatów i przeszkolenie 10 pracowników w zakresie obsługi komputera)

2) *Stypendia dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i studentów.*

Powiat Suwalski od 2004 r. realizuje projekty, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa, zapewniające pomoc stypendialną studentom z terenu Powiatu oraz uczniom z Zespołu Szkół w Dowspudzie, pochodzących z najuboższych rodzin.

Projekty są realizowane w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Działanie 2.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne, Priorytet II Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach. Dzięki otrzymanym środkom finansowym mogliśmy objąć opieką stypendialną 170 uczniów i studentów.

Powiat Suwalski przystępuje co roku do kolejnych edycji, z zamiarem pozyskania środków finansowych na stypendia dla uczniów i studentów.

- „Stypendia dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, maturalnych powiatu suwalskiego” (EFS, 2004)
- „Stypendia dla studentów pochodzących z terenu powiatu suwalskiego” (EFS, 2005/2006)
- „Stypendia dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, maturalnych powiatu suwalskiego II” (EFS, 2004)
- „Stypendia dla studentów pochodzących z terenu powiatu suwalskiego II” (EFS, 2005/2006)

3) *„Aktywizacja samorządów i środowisk społecznych*

Suwalszczyzny w poszukiwaniu źródeł finansowania rozwoju lokalnego” (Phare, 2004-2005)

Projekt realizowany na przełomie lat 2004/2005 przez Starostwo Powiatowe w Suwałkach.

Cele projektu:

- Nawiązanie i intensyfikacja współpracy partnerskiej lokalnej administracji samorządowej i organizacji pozarządowych oraz budowanie trwałych podstaw współpracy tych podmiotów na rzecz rozwoju lokalnego.
- Rozpowszechnienie wiedzy i dobrych przykładów z zagranicy na temat możliwości finansowania rozwoju lokalnego przez opracowywanie dobrych projektów partnerskich i lokowanie ich we właściwych funduszach strukturalnych.

Dzięki wsparciu Unii Europejskiej, za pośrednictwem Euroregionu Niemen (wysokość dotacji 45.925 euro) w projekcie mogło uczestniczyć 135 osób z powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego grodzkiego oraz ziemskiego, a także organizacje pozarządowe z tego obszaru. Rezultatem wspólnych działań jest 20 zespołowych projektów przygotowanych do złożenia do różnych funduszy europejskich.

Projekty te obejmowały cały przekrój zagadnień związanych z rozwojem lokalnym, począwszy od remontów i modernizacji dróg, świetlic gminnych, obiektów zabytkowych, wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, aż po działania prospołeczne, związane z przeciwdziałaniem marginalizacji różnych grup społecznych, czy działania związane z promocją regionu .

4) *„Przez przyrodę i kulturę do rozwoju turystycznego i współpracy międzynarodowej” (Phare 2005)*

Projekt realizowany przez Powiat Suwalski na przełomie lat 2004/2005. Wysokość dotacji 139.206 euro. Założonymi celami projektu były:

- zrównoważony rozwój gospodarczy partnerskich regionów poprzez rozwój turystyczny na bazie wykorzystania i promocji

wartości przyrodniczo-kulturowych

- wzmocnienie kontaktów partnerskich oraz poszerzenie sieci współpracy w Regionie Morza Bałtyckiego w celu integracji europejskiej poprzez wzajemne poznanie, wymianę doświadczeń i promocję zasobów przyrodniczo-kulturowych oraz zdefiniowanie ich wpływu na rozwój turystyczny partnerskich regionów.

Dzięki realizacji tego projektu Powiat Suwalski zyskał nowego partnera zagranicznego – litewski Rejon Šakiai. Projekt przyczynił się również do wyeksponowania walorów turystycznych zabytkowych obiektów w Dowspudzie m.in. poprzez utworzenie ścieżki poznawczej „Park w Dowspudzie – natura i historia” , o długości ok. 1,6 km. Jej trasa prowadzi po terenie zabytkowego parku ukazując na kilkudziesięciu tablicach sekrety świata roślin i zwierząt, jak również przybliżając historię neogotyckiego pałacu gen. hr. Ludwika Michała Paca.

Ponadto nowopowstała ścieżka będzie wspierała prowadzone w lokalnych szkołach zajęcia dotyczące regionu, umożliwi realizację w terenie praktycznych zajęć z zakresu biologii, historii oraz edukacji środowiskowej.

5) Zabezpieczenie łączności radiowej i usprawnienie zarządzania informacją w Centrum Zarządzania Kryzysowego w Suwałkach. (Phare, 2005)

Projekt realizowany w 2005 roku w partnerstwie z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach. Wysokość dotacji 80.200 euro.

6) Projekty infrastrukturalne:

Projekty inwestycyjne w Powiecie dotyczą przede wszystkim poprawy infrastruktury komunikacyjnej.

Oto niektóre z nich zrealizowane z Funduszu Phare oraz ZPORR w

Sto procentowo z nich zrealizowano z Funduszu Europejskiego z OFRR w latach 2004-2006:

- Przebudowa drogi powiatowej Orłowo – Podwysokie – Żubrynek – do drogi nr 655 (6,9 km)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1142B do drogi 1134B Biała Woda – Żywa Woda – do drogi 1134B (5,66 km)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1147B odc. Bakaniuk – Franciszkowo – Józefowo (4,05 km)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1109B Bakaniuk – Filipów w km (6,46 km)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1128B Wiżajny – Stankuny – Wiłkucie – Wiżajny (2,0 km)
- Przebudowa drogi powiatowej Filipów- Olszanka- Jemieliste- Łanowicze Duże- Śmieciuchówka- Morgi (12,2 km)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1139B Wołownia- Czerwonka- Kaletnik (6,76 km)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1130B Rutka Tartak - Poszeszupie -Ejszeryszki dł. odc. 6,2 km; dotacja 772.386,21zł z Phare.

Planowane imprezy promocyjne:

- Powiatowe Święto Plonów – 9.09.2007, Dowspuda

Rzeka Rospuda, fot.

Z. Chojęta

Rys historyczny:

1998 - 2002

W dniu 11 października 1998 roku odbyły się wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików samorządowych województw. W dniu 11 października 1998 roku wybrana została Rada Powiatu Suwalskiego, która liczyła 20 radnych. W jej skład wchodził następujący Radni : Leszek Henryk Walicki, Leon Janusz Senda, Wiesław Pruszyński, Jacek Kazimierz Gościński, Stanisław Szwegier, Andrzej Chlebus, Sławomir Małachowski, ś.p. Feliks Grygieńć, Antoni Sobolewski, Stefan Biłda, Sławomir Renkiewicz, Henryk Sienkiewicz, Czesław Walicki, Artur Łuniewski, Beata Henryka Ordonowska, Jan Racis, Jerzy Izydor Gryszkiewicz, Zygmunt Sowul, Piotr Henryk Karnasiewicz, Jacek Józef Bąk. Przewodniczącym Rady był Jan Racis, zaś Wiceprzewodniczącymi Rady byli Henryk Sienkiewicz i Leon Senda.

2002 - 2006

W związku z podziałem Powiatu Suwalskiego na cztery okręgi wyborcze i zapisami ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów

i sejmików województw w skład rady wchodzić będzie 15 radnych. Kolejne wybory odbyły się 26 października 2002 roku i w ich wyniku Radnymi Rady Powiatu

w Suwałkach zostali: Jerzy Izydor Gryszkiewicz, Andrzej Chlebus, Stanisław Szwegier, Tadeusz Protasiewicz, Zygmunt Antoni Filipowicz, Zbigniew Kleszczewski, Adam Iwaszko, Stefan Biłda, Witold Kowalewski, Beata Henryka Ordonowska, Sławomir Małachowski, Szczepan Ołdakowski, Sławomir Renkiewicz, Józef Chmura, ś.p. Tadeusz Olszewski, na jego miejsce wstąpił kolejny kandydat z listy i Radnym został po raz kolejny Jacek Józef Bak. Następnie Radny Jacek J. Bak zrzekł się

... kolejnym radnym został Mieczysław Ostrowski. Przewodniczącym Rady był Sławomir Małachowski Wiceprzewodniczącym Stefan Biłda.

2006 - 2010

Ostatnie wybory samorządowe odbyły się dnia 12 listopada 2006 roku. Do składu Rady Powiatu w Suwałkach wybrani zostali: Bezdziecka Wiesława, Biłda Stefan, Borkowski Ryszard, Andrzej Chlebus, Zbigniew Kleszczewski, Witold Kowalewski, Andrzej Łanczkowski, Artur Łuniewski, Sławomir Małachowski, Szczepan Ołdakowski, Mariola Szczępek, Stanisław Szwengier, Anna Danuta Truchan, Urynowicz Kazimierz i Czesław Walicki. Po raz kolejny Przewodniczącym Rady został Sławomir Małachowski zaś Wiceprzewodniczącym Stefan Biłda.

Polodowcowy krajobraz Suwalskiego Parku Krajobrazowego,

fot. Z. Chojęta

Obszar powiatu suwalskiego wyróżnia się w sposób istotny od pozostałej części województwa. Na jego odrębność składa się m.in. niezwykła różnorodność krajobrazu, właściwości klimatu i świata przyrody, historia osadnictwa i rozwój gospodarczy, a nawet skład etniczny i narodowościowy mieszkańców.

Pod względem geograficznym Suwalszczyzna stanowi fragment

... z przycięciem geograficznym, charakterystycznym dla stanów pogranicznych Pojezierza Litewskiego, natomiast klimatycznie znajduje się ona pod przeważającym wpływem arktycznych i kontynentalnych mas powietrza. Właśnie za sprawą arktycznych wpływów region ten należy do najzimniejszych obszarów Polski, a w pobliżu miejscowości Wiżajny znajduje się polski biegun zimna.

Zimy są tutaj długie i mroźne (nawet dwukrotnie dłuższe niż na zachodzie Polski) a lato najczęściej bywa krótkie i upalne. W ciągu roku odczujemy silne kontrasty klimatyczne. Ekstremalne temperatury zanotowane na tym terenie to $+36^{\circ}\text{C}$ i -38°C .

Za odrębnością klimatyczną idzie również i odrębność florystyczna. Wiele jest tu rzadkich roślin borealnych i reliktywów polodowcowych, występują tu też rośliny górskie. Duża naturalność środowiska przyrodniczego sprzyja zachowaniu i rozwijaniu się różnorodnego pod względem gatunkowym świata zwierzęcego.

Ziemię suwalską cechuje bardzo urozmaicona rzeźba terenu. Obszar powiatu suwalskiego stopniowo wznosi się od ok. 120 m n.p.m. na południu, do ok. 300 m n.p.m. na północy powiatu. Jest to kraina kontrastów i niezwykłego nagromadzenia przeróżnych form polodowcowej rzeźby terenu. Centralną część powiatu zajmuje Suwalski Park Krajobrazowy - najstarszy w kraju, a w nim: morenowe wysoczyzny, kemy, ozy, wisząca dolina rzeczna.

Jezioro Wigry, największe jezioro Suwalszczyzny, fot. Z. Chojęta

Klejnotami przyrodniczymi są zbiorniki wodne, począwszy od urokliwych źródełek poprzez strumienie rzek, w tym trzech herbowych rzek Powiatu: Rospudy, Szeszupy i Czarnej Hańczy, skończywszy na jeziorach.

Na terenie powiatu znajduje się 111 jezior o powierzchni powyżej 1 hektara, o łącznej powierzchni 6.602 hektarów. Największym jest jezioro Wigry (2098,66 ha), najgłębszym, a zarazem najczystszy, jest natomiast jezioro Hańcza (108,5 m głębokości).

Różnorodny świat zwierząt i roślin, czyste powietrze, wody i lasy, różnorodność krajobrazów - ta piękna wizytówka dzisiejszej Suwalszczyzny chroniona jest przez Wigierski Park Narodowy, Suwalski Park Krajobrazowy, rezerwaty przyrody i inne formy ochrony. Teren ten położony jest w obszarze Zielonych Płuc Polski i Europy. Walory przyrodnicze powiatu suwalskiego wynoszą go do rangi jednego z najciekawszych pod względem turystycznym regionów Polski.

Aktywnemu wypoczynkowi na ziemi suwalskiej służą szlaki turystyczne (piesze, rowerowe, konne), które prowadzą po najczystszych i najpiękniejszych okolicach. Czarna Hańcza i Rospuda - dwie największe rzeki Suwalszczyzny to najatrakcyjniejsze szlaki kajakowe.

Szczególnością atrakcją jest kuchnia regionalna proponowana w licznych gospodarstwach agroturystycznych i lokalach gastronomicznych. Unikatowy i cieszący się uznaniem w regionie jest dojrzewający ser podpuszczkowy „Wiżajny” wytwarzany przez grupę rolników w gminach Wiżajny i Rutka –Tartak (Stowarzyszenie „Macierzanka”).